

FRA
KRAFSE TIL
PAD

Asker
kommune

Asker kommune

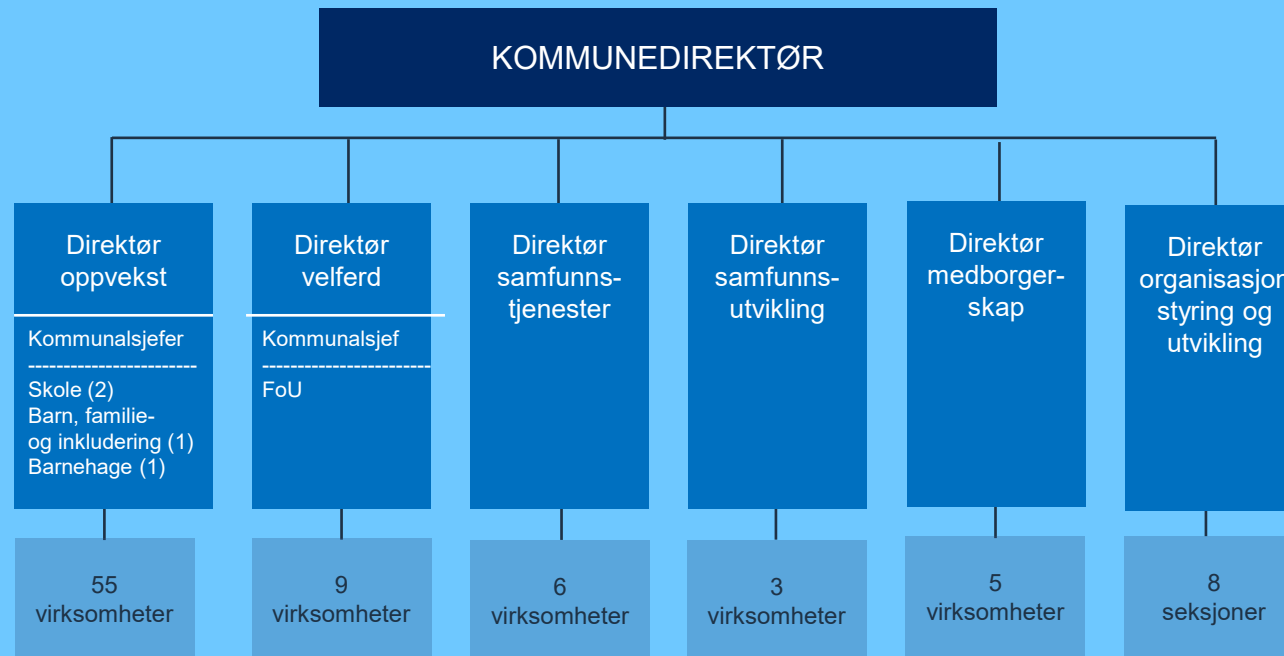

Asker
kommune

Fullmaktsnivå 1 - kommunedirektøren

Fullmaktsnivå 2 – 86 virksomhetsledere

Asker
kommune

Bakteppe

Cyberkriminalitet regnes i dag som den økonomisk største kriminalitetsformen globalt målt i kroner og øre, over menneskehandel og narkotikarelatert kriminalitet

- Totalberedskapsmeldingen
- Et sivilt samfunn som er forberedt på krise og krig
- Et sivilt samfunn som motstår sammensatte trusler
- Et sivilt samfunn som understøtter militær innsats

Videre...

PST advarer om at sabotasjeforsøk i Norge er sannsynlig. Det er svært alvorlig og noe norske myndigheter og virksomheter må agere på umiddelbart. Vi kan ikke forvente at det kommer flere varsler før en potensiell sabotasjeaksjon.

Asker
kommune

Trusselvurderinger og konkrete anbefalinger

- Operasjonell teknologi en del av angrepsflaten
  - Kjente sårbarheter i nettverksutstyr blir utnyttet
  - Ha gode og oppdaterte Risikovurderinger og beredskapsplaner
Og øv på disse!
  - Kontroller eller innfør fysiske hindringer og overvåking av infrastruktur og anlegg (OT)
  - Kontroller eller innfør adgangskontroll og tilgang til kritiske deler av virksomheten, inkludert tilgang til informasjon
  - Skift ut utstyr som ikke lenger mottar sikkerhetsoppdateringer
  - Sørg for å ha gode backuprutiner og øv på tilbakeføring
  - Tiden fra en sårbarhet oppdages til den utnyttes er svært kort
- Reserverløsninger
  - Rask respons
  - Reparasjon

Asker
kommune

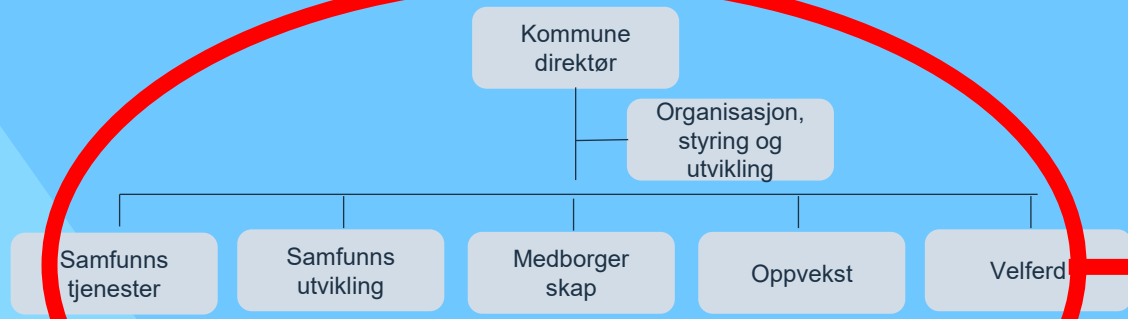
Spole tilbake 15-20 år....

*Cybersikkerhet – IT-sikkerhet
eller teknisk feil??*

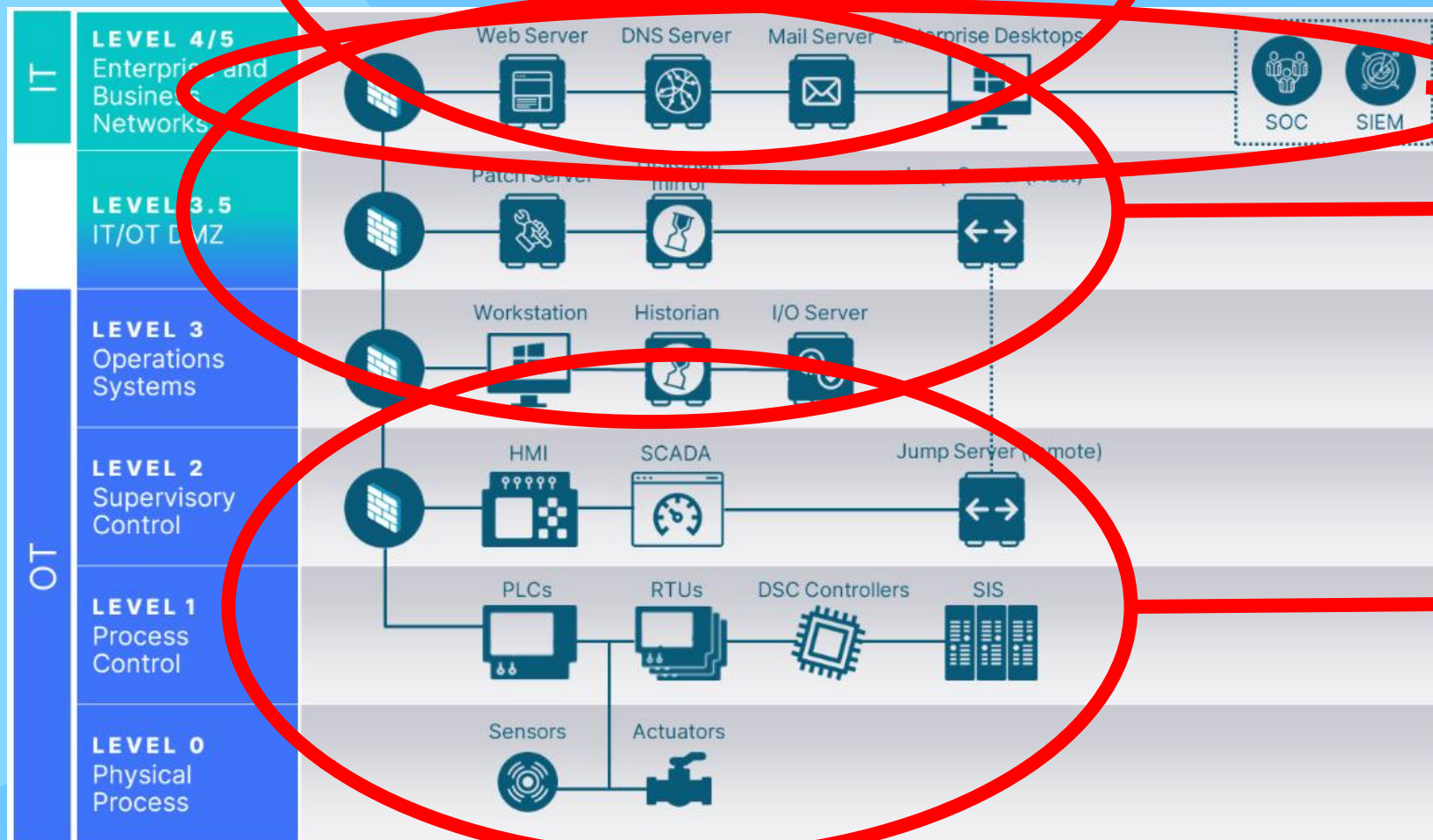

Asker kommune

Kolbjørn og Marte

Arve

Mari

Johan-Peter

Asker
kommune

Den digitale sikkerhetsreisen for VA

Lykkelig uvitende

Opptatt av at anleggene virker. Ansatte skal ha enklest mulig tilgang. Mas når oppdateringer gir stans i driftskontroll.

Delvis oppmerksom

Aksept for at Oppdateringer er lurt. Hører på råd fra IKT-avdelingen.

Interessert

Interesse for sikring av eget IT/OT miljø. Fleire på drift er interessert i temaet. Prioriterer å lukke sikkerhetshull. Glad for kritiske spørsmål fra IKT

Pådriver

Mange på VA engasjeres av temaet. Stopper ukritisk deling. Utvikler kultur for sikkerhetstenking. Løpende samhandling med IKT. Fokus i prosjekter.

Asker
kommune

Samspillet tilrettelegging og forankring

- Kulturbygging
- Forankring til og fra ledelsen
- Øvelser og felles samlinger

Husk Pad for dokumentasjon i FDV systemet

I dag skal vi gjøre et vannavslag i kumnummer 12345. Etter det skal dere alle inn i møte for å lære mer om IKT sikkerhet og så skal vi gjennomføre en ROS, før vi skal ut å bistå med å tette lekkasjen på vannledningen i Vannverkskveien

Husk 2faktor og ta med krafse

ROS
ROS
ROS
ROS

Dette koster alt for mye penger!!

Jeg tror ikke de helt vet hva de snakker om her, har de aldri vært ute i en kum tro? Datasikkerhet?? HÆ? Personellsikkerhet, jeg har jo hjelm..

Asker
kommune

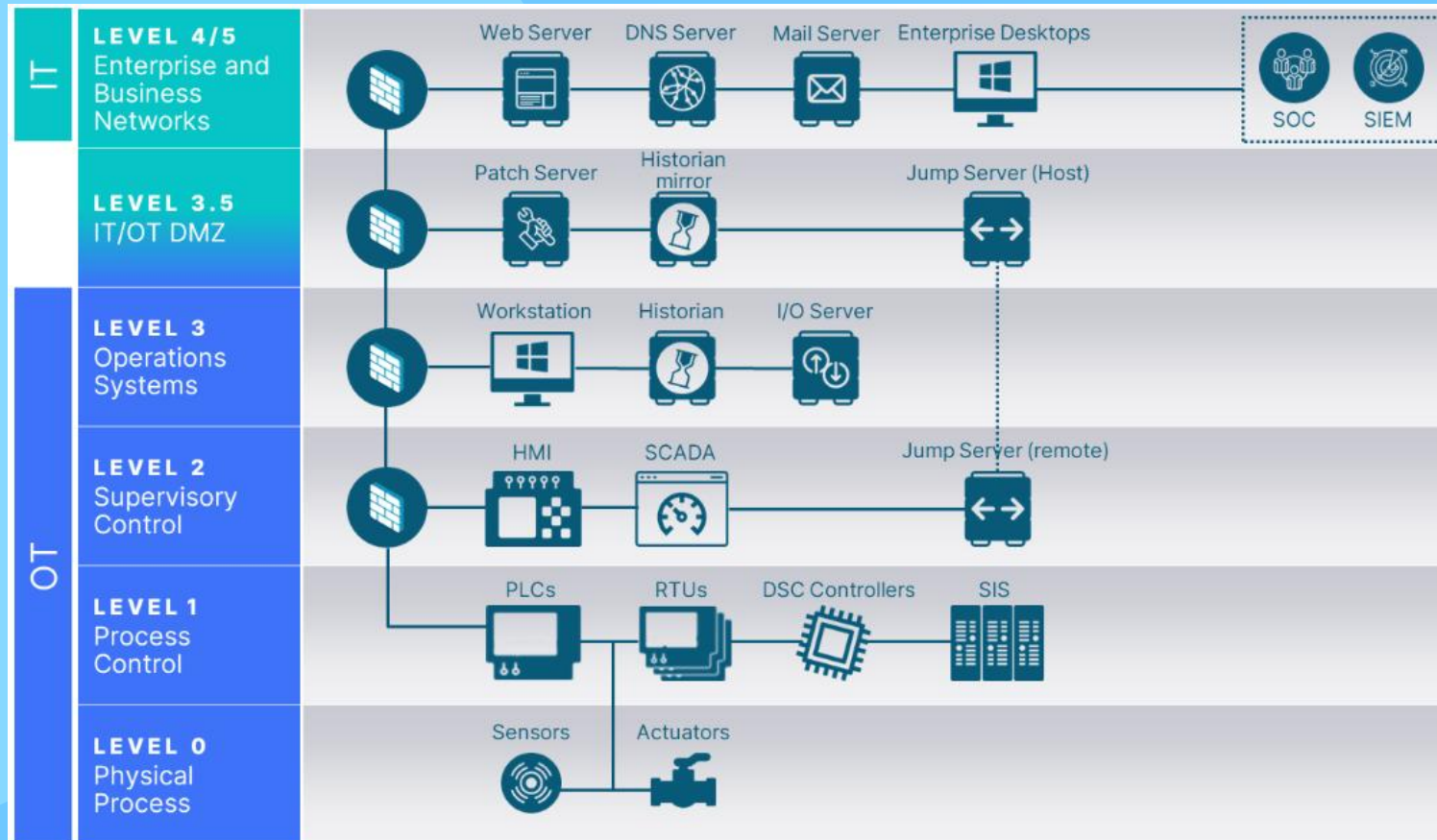
Hvordan foregår samspillet

- Øvelser og diskusjoner
- Leverandørkultur – ressurs eller risiko
- Driftsmøter med rammeleverandører på SCADA og PLS
- ROS på systemer, nettverk og lokasjoner
- Vaktlagsamlinger (IKT og VA) bli kjent med folka og ansiktene – slik at de slutter å være en boks på org.kartet
- Diskutere sårbarheter i OT-utstyr

OT-IT

– Samspill mellom miljøer

Asker
kommune

Til ettertanke

Har du ikke jobbet med å få en oversikt og innsikt i miljøet, har du garantert misset noen hull:

Risikovurdering og styring handler ikke bare om dokumentasjon – men om løpende innsikt, kontroll og risikoreduserende tiltak.

Bildet er laget av MS Copilot

Asker
kommune

Takk for oss!

@

marte.helene.lie@asker.kommune.no
kolbjorn.johansen@asker.kommune.no
mari.holmin.bye@asker.kommune.no
johan.peter.amb@asker.kommune.no
arve.elde@asker.kommune.no

